HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

27 septembrie 2012*

„Politica agricolă comună — Organizarea comună a piețelor — Producători de zahăr și de izoglucoză — Calculul valorii cotizațiilor la producție — Validitatea unui mod de calcul care ține seama de valori fictive ale restituirilor pentru cantitățile de zahăr care au fost exportate în lipsa unei restituiri — Retroactivitate a reglementării — Curs de schimb — Acordare de dobânzi”

În cauzele conexate C-113/10, C-147/10 și C-234/10,

având ca obiect cereri de pronunțare a unor hotărâri preliminare formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Finanzgericht Düsseldorf (C-113/10) (Germania), de High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (C-147/10) (Regatul Unit), și de tribunal de grande instance de Nanterre (C-234/10) (Franța), prin deciziile din 22 februarie, din 12 martie și, respectiv, din 6 mai 2010, primite de Curte la 2 și la 29 martie 2010, precum și la 12 mai 2010, în procedurile

Zuckerfabrik Jülich AG (C-113/10)

împotriva

Hauptzollamt Aachen,

British Sugar plc (C-147/10)

împotriva

Rural Payments Agency, an Executive Agency of the Department for Environment, Food & Rural Affairs,

și

Tereos – Union de coopératives agricoles à capital variable (C-234/10)

împotriva

Directeur général des douanes et droits indirects,

Receveur principal des douanes et droits indirects de Gennevilliers,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul J.-C. Bonichot, președinte de cameră, doamna A. Prechal, domnii K. Schiemann și L. Bay Larsen (raportor) și doamna C. Toader, judecători,

* Limbile de procedură: germana, engleza și franceza.

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: domnul K. Malacek, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 30 iunie 2011,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Zuckerfabrik Jülich AG, de H.-J. Prieß și de B. Sachs, Rechtsanwälte;

— pentru British Sugar plc, de K. Lasok, QC, și de G. Facenna, barrister;

— pentru Tereos – Union de coopératives agricoles à capital variable, de N. Coutrelis, avocate;

— pentru guvernul german, de T. Henze și de J. Möller, în calitate de agenți;

— pentru guvernul Regatului Unit, de S. Hathaway și de H. Walker, în calitate de agenți;

— pentru guvernul francez, de G. de Bergues și de B. Cabouat, în calitate de agenți;

— pentru guvernul spaniol, de F. Díez Moreno, în calitate de agent;

— pentru guvernul lituanian, de R. Mackevičienė și de R. Krasuckaitė, în calitate de agenți;

— pentru guvernul austriac, de E. Riedl, în calitate de agent;

— pentru Comisia Europeană, de P. Rossi, de B. Schima, de D. Bianchi și de K. Banks, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 27 octombrie 2011,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererile de pronunțare a unor hotărâri preliminare privesc în principal validitatea Regulamentului (CE) nr. 1193/2009 al Comisiei din 3 noiembrie 2009 de rectificare a Regulamentelor (CE) nr. 1762/2003, (CE) nr. 1775/2004, (CE) nr. 1686/2005, (CE) nr. 164/2007 și de stabilire, pentru anii de comercializare 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005 și 2005/2006, a valorilor cotizațiilor la producție pentru sectorul zahărului (JO L 321, p. 1).

2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul unor litigii între Zuckerfabrik Jülich AG (denumită în continuare „Jülich”), pe de o parte, și Hauptzollamt Aachen, pe de altă parte, între British Sugar plc (denumită în continuare „British Sugar”), pe de o parte, și Rural Payments Agency, an Executive Agency of the Department for Environment, Food & Rural Affairs (denumită în continuare „Rural Payments Agency”), pe de altă parte, și, respectiv, între Tereos – Union de coopératives agricoles à capital variable (denumită în continuare „Tereos”), pe de o parte, și directeur général des douanes et droits indirects și receveur principal des douanes et droits indirects de Gennevilliers (Franța), pe de altă parte, privind valorile cotizațiilor plătite fie aferent tuturor anilor de comercializare 2002/2003-2005/2006, fie aferent unora dintre aceștia.

Cadrul juridic

3 Articolul 8 alineatul (1) din Decizia 2000/597/CE, Euratom a Consiliului din 29 septembrie 2000 privind sistemul de resurse proprii al Comunităților Europene (JO L 253, p. 42, Ediție specială, 01/vol. 2, p. 206) prevede că resursele proprii ale Comunităților Europene, precum, printre altele, contribuțiile prevăzute în cadrul organizării comune a piețelor în sectorul zahărului, se colectează de către statele membre în conformitate cu actele cu putere de lege, normele și actele administrative naționale, care, după caz, sunt adaptate cerințelor normelor administrative comunitare.

4 Cu privire la contribuțiile menționate, o prevedere similară este cuprinsă în articolul 8 alineatul (1) din Decizia 2007/436/CE, Euratom a Consiliului din 7 iunie 2007 privind sistemul de resurse proprii al Comunităților Europene (JO L 163, p. 17), care, astfel cum prevede articolul 10 din aceasta, a abrogat Decizia 2000/597 începând cu 1 ianuarie 2007.

5 Regulamentul (CE) nr. 1260/2001 al Consiliului din 19 iunie 2001 privind organizarea comună a piețelor în sectorul zahărului (JO L 178, p. 1, denumit în continuare „Regulamentul de bază”), abrogat prin Regulamentul (CE) nr. 318/2006 al Consiliului din 20 februarie 2006 privind organizarea comună a piețelor în sectorul zahărului (JO L 58, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 70, p. 77), prevedea printre altele un sistem de autofinanțare a sectorului zahărului prin intermediul unor cotizații la producție.

6 Conform considerentului (11) al Regulamentului de bază, organizarea comună a piețelor în sectorul zahărului se baza, pe de o parte, pe principiul responsabilității financiare integrale a producătorilor pentru fiecare an de comercializare pentru pierderile cauzate de desfacerea excedentelor de producție comunitară în cadrul cotelor în raport cu consumul intern și, pe de altă parte, pe un regim de garanții ale prețurilor de desfacere diferențiate în funcție de cotele de producție atribuite fiecărei întreprinderi.

7 Potrivit considerentului (13) al acestui regulament, principiul responsabilității financiare era asigurat prin contribuțiile producătorilor care constau în încasarea unei cotizații la producția de bază aplicabilă întregii producții de zahăr A și B, dar limitată la 2 % din prețul de intervenție al zahărului alb, și a unei cotizații B care afecta producția de zahăr B în limita maximă de 37,5 % din acest preț. Întrucât aceste limite nu permiteau, în principiu, atingerea obiectivului de autofinanțare a sectorului pentru fiecare an de comercializare, era necesar, prin urmare, să se prevadă, în acest caz, încasarea unei cotizații suplimentare.

8 Considerentul (14) al regulamentului menționat avea următorul cuprins:

„Cotizația suplimentară trebuie stabilită, în special în vederea asigurării egalității de tratament, pentru fiecare întreprindere ținându-se seama de participarea acesteia la încasările obținute prin cotizațiile la producție pe care le va fi achitat pentru anul de comercializare în cauză. În acest scop, trebuie stabilit un coeficient valabil pentru toată Comunitatea care să reprezinte pentru acest an de comercializare raportul dintre, pe de o parte, pierderea globală constatată și, pe de altă parte, toate încasările obținute din cotizațiile la producție în cauză. În plus, trebuie stabilite condițiile de participare a vânzătorilor de sfeclă de zahăr și de trestie de zahăr la diminuarea pierderii neacoperite a anului de comercializare în cauză.” [traducere neoficială]

9 În ceea ce privește calculul cotizațiilor, articolul 15 din Regulamentul de bază prevedea:

„(1) Înainte de sfârșitul fiecărui an de comercializare se constată:

(a) cantitatea previzibilă de zahăr A și B, de izoglucoză A și B și de sirop de inulină A și B produse pe anul de comercializare în curs;

(b) cantitatea previzibilă de zahăr, de izoglucoză și de sirop de inulină desfăcută pentru consum în Comunitate în anul de comercializare în curs;

(c) excedentul exportabil, scăzând cantitatea menționată la litera (a) din cantitatea menționată la litera (b);

(d) pierderea medie previzibilă sau încasarea medie previzibilă pe tona de zahăr pentru angajamentele la export care trebuie realizate pentru anul de comercializare în curs.

Această pierdere medie sau această încasare medie este egală cu diferența dintre valoarea totală a restituirilor și valoarea totală a prelevărilor raportate la tonajul total al angajamentelor la export în cauză;

(e) pierderea globală previzibilă sau încasarea globală previzibilă, înmulțind excedentul menționat la litera (c) cu pierderea medie sau cu încasarea medie menționate la litera (d).

(2) Înaintea sfârșitului anului de comercializare 2005/2006 și fără a aduce atingere articolului 10 alineatele (3)-(6), pentru anii de comercializare 2001/2002-2005/2006 se constată cumulativ:

(a) excedentul exportabil stabilit în funcție de producția definitivă de zahăr A și B, de izoglucoză A și B și de sirop de inulină A și B, pe de o parte, și de cantitatea definitivă de zahăr, de izoglucoză și de sirop de inulină desfăcută pentru consum în Comunitate, pe de altă parte;

(b) pierderea medie sau încasarea medie pe tona de zahăr care rezultă din totalitatea angajamentelor la export în cauză, stabilită urmând regula de calcul menționată la alineatul (1) litera (d) al doilea paragraf;

(c) pierderea globală sau încasarea globală, înmulțind excedentul menționat la litera (a) cu pierderea medie sau cu încasarea medie menționate la litera (b);

(d) suma globală a cotizațiilor la producția de bază și a cotizațiilor B încasate.

Pierderea globală previzibilă sau încasarea globală previzibilă menționate la alineatul (1) litera (e) se ajustează în funcție de diferența dintre cotizațiile menționate la literele (c) și (d).

[...]

(8) În conformitate cu procedura prevăzută la articolul 42 alineatul (2), se adoptă normele de aplicare a prezentului articol și în special:

— valorile cotizațiilor care trebuie încasate,

[...]" [traducere neoficială]

10 În urma pronunțării Hotărârii din 8 mai 2008, Zuckerfabrik Jülich și alții (C-5/06 și C-23/06-C-36/06, Rep., p. I-3231), și a Ordonanței din 6 octombrie 2008, SAFBA (C-175/07-C-184/07), Comisia a adoptat Regulamentul nr. 1193/2009, prin care a rectificat Regulamentul (CE) nr. 1762/2003 al Comisiei din 7 octombrie 2003 de stabilire, pentru anul de comercializare 2002/2003, a valorilor cotizațiilor la producție pentru sectorul zahărului (JO L 254, p. 4), Regulamentul (CE) nr. 1775/2004 al Comisiei din 14 octombrie 2004 de stabilire, pentru anul de comercializare 2003/2004, a valorilor cotizațiilor la producție pentru sectorul zahărului (JO L 316, p. 64) și Regulamentul (CE) nr. 1686/2005 al Comisiei din 14 octombrie 2005 de stabilire, pentru anul de comercializare 2004/2005, a valorilor cotizațiilor la producție pentru sectorul zahărului, precum și a coeficientului cotizației suplimentare în sectorul zahărului (JO L 271, p. 12), declarate nevalide de Curte, precum și Regulamentul (CE) nr. 164/2007 al Comisei din 19 februarie 2007 de stabilire, pentru anul de comercializare 2005/2006, a valorilor cotizațiilor la producție pentru sectorul zahărului (JO L 51, p. 17), bazat de asemenea pe metoda declarată nevalidă de Curte pentru anii de comercializare

2002/2003, 2003/2004 și 2004/2005. Astfel, Comisia a stabilit din nou, cu efect retroactiv, valorile cotizațiilor la producție pentru sectorul zahărului aferente anilor de comercializare 2002/2003-2005/2006.

11 Considerentele (5) și (6) ale Regulamentului nr. 1193/2009 au următorul cuprins:

„(5) În Hotărârea din 8 mai 2008, pronunțată în cauzele conexe C-5/06 și C-23/06-C-36/06, Curtea a hotărât că examinarea Regulamentului (CE) nr. 1837/2002 al Comisiei din 15 octombrie 2002 de stabilire, pentru anul de comercializare 2001/2002, a valorilor cotizațiilor la producție și a coeficientului pentru cotizația suplimentară pentru sectorul zahărului [(JO L 278, p. 13] nu a relevat existența unor elemente de natură să afecteze validitatea acestuia. Pentru a stabili valorile cotizațiilor la producție în anul de comercializare respectiv, Comisia trebuie să calculeze pierderea medie pe baza cantităților totale de zahăr exportat sub formă de produse prelucrate, indiferent dacă acestea sunt sau nu sunt eligibile pentru restituiri.

(6) Prin urmare, Comisia trebuie să stabilească valorile cotizațiilor la producție, inclusiv, acolo unde este necesar, un coeficient pentru cotizația suplimentară, folosind aceeași metodă de calcul ca și cea folosită în anul de comercializare 2001/2002.”

12 Articolele 1-4 din Regulamentul nr. 1193/2009 stabilesc valorile cotizațiilor la producție în sectorul zahărului pentru anii de comercializare 2002/2003-2005/2006.

13 Articolul 3 din Regulamentul nr. 1193/2009 prevede:

„Articolele 1 și 2 din Regulamentul (CE) nr. 1686/2005 se înlocuiesc cu următorul text:

«[...]

Articolul 2

Pentru anul de comercializare 2004/2005, coeficientul prevăzut la articolul 16 alineatul (2) din Regulamentul [de bază] este de 0,25466 pentru Republica Cehă, Letonia, Lituania, Ungaria, Polonia, Slovenia și Slovacia, și de 0,14911 pentru celelalte state membre.»”

14 Articolul 6 din Regulamentul nr. 1193/2009 prevede:

„Prezentul regulament intră în vigoare în ziua următoare datei publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Articolul 1 se aplică de la 8 octombrie 2003.

Articolul 2 se aplică de la 15 octombrie 2004.

Articolul 3 se aplică de la 18 octombrie 2005.

Articolul 4 se aplică de la 23 februarie 2007.”

15 Prin Hotărârea din 29 septembrie 2011, Polonia/Comisia (T-4/06, nepublicată în Repertoriu), Tribunalul Uniunii Europene a declarat și a hotărât:

„Anulează articolul 2 din Regulamentul (CE) nr. 1686/2005 [...], astfel cum a fost modificat prin articolul 3 din Regulamentul (CE) nr. 1193/2009 [...].”

Acțiunile principale și întrebările preliminare

Cauza C-113/10

16 Jülich este o întreprindere producătoare de zahăr.

17 Prin deciziile din 21 octombrie 2003, din 26 octombrie 2005 și din 21 februarie 2007, Hauptzollamt Aachen (Biroul vamal principal din Aachen) a solicitat ca Jülich să plătească cotizațiile aferente anilor de comercializare 2002/2003, 2004/2005 și 2005/2006. Pentru acești trei ani de comercializare, Hauptzollamt Aachen s-a întemeiat pe trei regulamente ale Comisiei, și anume Regulamentul nr. 1762/2003 pentru anul de comercializare 2002/2003, Regulamentul nr. 1686/2005 pentru anul de comercializare 2004/2005 și Regulamentul nr. 164/2007 pentru anul de comercializare 2005/2006.

18 Nefiind de acord cu cotizațiile la producție stabilite pentru acești ani de comercializare, Jülich a contestat decizia din 26 octombrie 2005 și a solicitat modificarea deciziilor din 21 octombrie 2003 și din 21 februarie 2007. Aceasta a susținut că Regulamentele nr. 1762/2003, 1686/2005 și 164/2007 nu erau valide pentru motivul că Comisia stabilise în mod greșit nivelul cotizației.

19 Prin deciziile din 28 și din 29 decembrie 2009, Hauptzollamt Aachen a stabilit, în temeiul Regulamentului nr. 1193/2009, valoarea cotizațiilor la producție pe care Jülich trebuia să le plătească pentru anii de comercializare 2002/2003, 2004/2005 și 2005/2006.

20 Jülich a formulat o acțiune împotriva acestor decizii la Finanzgericht Düsseldorf pentru motivul că Regulamentul nr. 1193/2009 nu era valid.

21 Întrucât Comisia ar fi efectuat, cu ocazia revizuirii nivelului cotizațiilor, un nou calcul nu numai cu privire la cantitățile totale ale angajamentelor la export, ci și cu privire la toate valorile restituirilor aferente anilor de comercializare în discuție în acțiunea principală, luând în considerare restituiri fictive pentru exporturi în cazul cărora nu a avut loc nicio restituire, instanța de trimitere are îndoieli în ceea ce privește compatibilitatea cu principiul neretroactivității prevăzut de dreptul Uniunii al unei asemenea revizuiri, care ar depăși condițiile impuse de Hotărârea Zuckerfabrik Jülich și alții, citată anterior, și ar fi aplicabilă unor ani de comercializare încheiați deja.

22 Printr-o decizie din 2 martie 2010, Finanzgericht Düsseldorf a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Regulamentul [...] nr. 1193/2009 [...] este valid?”

Cauza C-147/10

23 British Sugar, întreprindere care realizează produse în sectorul zahărului, a solicitat instanței rambursarea valorii cotizațiilor la producția de zahăr plătite în plus către Rural Payments Agency corespunzător anilor de comercializare 2002/2003-2005/2006, majorate cu dobânzile aferente.

24 Bazându-se pe interpretarea sa referitoare la Hotărârea Zuckerfabrik Jülich și alții, citată anterior, British Sugar a calculat că suma excedentară plătită pentru anii de comercializare 2002/2003-2005/2006 se ridică la aproximativ 12 531 000 de euro, exceptând dobânzile.

25 Rural Payments Agency susține că Regulamentul nr. 1193/2009 stabilește în prezent formula juridică de calcul al sumei plătite în plus de British Sugar care trebuie să îi fie restituită și că acest regulament este obligatoriu pentru părțile în cauză și pentru instanța de trimitere. Rural Payments Agency susține că, în conformitate cu regulamentul menționat, suma datorată societății British Sugar este de 366 590,79 GBP și că numai această sumă trebuie să îi fie plătită.

26 Potrivit British Sugar, Regulamentul nr. 1193/2009 nu este valid în special pentru motivul că este afectat de același viciu fundamental care a determinat Curtea să declare că Regulamentele nr. 1762/2003, 1775/2004 și 1686/2005 nu sunt valide. Metoda de calcul adoptată în Regulamentul nr. 1193/2009, și anume calculul „pierderii medii pe tonă" menționate la articolul 15 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul de bază, s-ar întemeia pe pierderile ipotetice aferente restituirilor la export care erau teoretic disponibile, dar care nu au fost niciodată plătite efectiv. Astfel, Regulamentul nr. 1193/2009 ar majora în mod artificial pierderea globală menționată la articolul 15 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul de bază.

27 În plus, Comisia nu ar fi fost competentă să adopte Regulamentul nr. 1193/2009 în temeiul Regulamentului de bază, ca urmare, în special, a faptului că acesta din urmă, care fusese abrogat, nu mai era în vigoare la momentul la care a fost adoptat noul regulament. În lipsa unei competențe întemeiate pe Regulamentul de bază, competența de a stabili valorile cotizațiilor la producție ar reveni, potrivit articolului 43 TFUE, Consiliului.

28 Pe de altă parte, Regulamentul nr. 1193/2009 ar fi de asemenea nevalid întrucât ar impune ca plățile care nu sunt exprimate în euro să fie efectuate la cursul de schimb aplicabil la momentul la care a fost calculată inițial valoarea cotizației plătite în plus, iar nu la momentul rambursării.

29 Rural Payments Agency susține că, în măsura în care Regulamentul nr. 1193/2009 pare să urmeze regimul prevăzut de Regulamentul nr. 1837/2002, a cărui examinare nu a evidențiat existența unor elemente de natură să îi afecteze validitatea, se poate considera că metodologia pe care o stabilește a fost astfel confirmată implicit de Curte.

30 În ceea ce privește cursul de schimb adecvat (euro/GBP), ar trebui să se utilizeze cel care era aplicabil la momentul la care au fost stabilite cotizațiile inițiale la producția de zahăr.

31 În sfârșit, potrivit Rural Payments Agency, British Sugar nu ar trebui să încaseze dobânzi aferente rambursării cotizațiilor plătite în plus. Astfel, orice rambursare către această întreprindere a sumelor plătite în plus ar trebui să fie însoțită de o rambursare echivalentă efectuată de Comisie către Rural Payments Agency, în conformitate cu sistemul resurselor proprii ale Comunității. Dacă nu există în legislația Uniunii un temei juridic referitor la resursele proprii care să permită statelor membre să recupereze de la Comisie dobânzile aferente unei astfel de rambursări, Rural Payments Agency consideră că același principiu se aplică în cazul oricărei rambursări care ar trebui efectuate în favoarea societății British Sugar.

32 În aceste condiții, High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division, a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Regulamentul [nr. 1193/2009] este nevalid în lumina Hotărârii [Zuckerfabrik Jülich și alții, citată anterior,] și a Ordonanței [SAFBA, citată anterior]?

2) Regulamentul [nr. 1193/2009] este nevalid prin raportare la temeiul juridic al adoptării acestuia, respectiv Regulamentul [de bază]?

3) La calcularea despăgubirii care trebuie plătită în temeiul plăților excedentare ale cotizațiilor la producția de zahăr pentru anii de comercializare 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005 și 2005/2006, cursul de schimb aplicabil și data conversiei trebuie stabilite conform dreptului Uniunii Europene? În caz afirmativ, articolul 6 din Regulamentul [nr. 1193/2009] trebuie să fie interpretat în sensul că impune plata unei despăgubiri prin raportare la cursurile de schimb care s-au aplicat la data calculării inițiale a cotizațiilor excedentare? În caz afirmativ, articolul 6 din Regulamentul [nr. 1193/2009] este valid?

4) În ceea ce privește dobânzile:

([a]) Dreptul [Uniunii] se opune posibilității ca o persoană care se află în situația reclamantei să pretindă plata dobânzilor aferente sumelor plătite în exces ca urmare a unui regulament nevalid al Comisiei de la autoritatea națională competentă să colecteze cotizațiile la producție, în cazul în care autoritatea națională competentă să colecteze cotizațiile la producție nu poate pretinde plata dobânzilor aferente sumelor corespunzătoare care îi sunt datorate de Comisie?

([b]) În cazul în care răspunsul la [a patra întrebare litera (a)] este afirmativ, legislația Uniunii privitoare la resursele proprii [(Decizia 2000/597[...] și Regulamentul (CE) nr. 1150/2000 de aplicare a acestei decizii] se opune posibilității ca o autoritate națională competentă să colecteze cotizații la producție să pretindă plata dobânzilor aferente sumelor care îi sunt datorate de Comisie în împrejurările prezentei cauze?

([c]) În cazul în care răspunsul la [a patra întrebare litera (a)] este negativ, dreptul Uniunii se opune posibilității ca o instanță sau autoritate națională să își exercite puterea de apreciere de care dispune pentru a nu acorda dobânzi în astfel de împrejurări, în cazul în care recunoaște dreptul la rambursare al unei persoane care se află în situația reclamantei?”

Cauza C-234/10

33 Considerând că a plătit o sumă prea mare cu titlu de cotizații datorate, în temeiul Regulamentului nr. 1686/2005, pentru anul de comercializare 2004/2005, producătorul de zahăr Tereos a solicitat, la 2 mai 2007, ca receveur des douanes et droits indirects de Gennevilliers să îi ramburseze în parte această sumă. Întrucât nu a primit niciun răspuns la cererea sa, Tereos a introdus o acțiune la Tribunal de grande instance de Nanterre (Tribunalul de Mare Instanță din Nanterre), susținând că Regulamentul nr. 1686/2005 nu era valid și solicitând rambursarea sumei plătite în plus, evaluate la 11 600 782 de euro.

34 În urma adoptării Regulamentului nr. 1193/2009, Tereos a solicitat printre altele instanței menționate ca, prin intermediul unei hotărâri interlocutorii, să adreseze Curții o serie de întrebări preliminare privind validitatea Regulamentului nr. 1193/2009 în raport cu articolul 15 din Regulamentul de bază și să dispună rambursarea către Tereos a sumei de 11 600 782 de euro, împreună cu dobânzile aferente.

35 Potrivit instanței de trimitere, se constată că, în cadrul Regulamentului nr. 1193/2009, Comisia nu a recalculat valoarea cotizației la producție aplicând în mod strict metoda de calcul preluată din articolul 15 din Regulamentul de bază, astfel cum a fost interpretat de Curte în Hotărârea Zuckerfabrik Jülich și alții, citată anterior, ci a utilizat metoda care fusese aplicată pentru anul de comercializare 2001/2002, în condițiile în care Curtea indicase că examinarea Regulamentului nr. 1837/2002 nu evidențiase existența unor elemente de natură să îi afecteze validitatea.

36 În consecință, Tribunal de grande instance de Nanterre a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 15 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul [de bază] trebuie interpretat în sensul că, pentru calculul pierderii medii, trebuie să se împartă, pentru toate categoriile de zahăr exportate, totalul cheltuielilor reale la totalul cantităților exportate, indiferent dacă au fost sau nu au fost plătite efectiv restituiri pentru aceste cantități?

2) Regulamentul nr. 1193/2009 este nevalid în raport cu articolul 15 din Regulamentul [de bază] în măsura în care stabilește o cotizație la producție pentru zahăr calculată pe baza unei pierderi medii pentru calculul căreia se efectuează, în ceea ce privește zahărul exportat în produsele

prelucrate, o înmulțire între valoarea unitară a restituirii la export referitoare la aceste produse și cantitățile totale exportate, inclusiv cantitățile exportate fără a beneficia de restituire, iar nu o împărțire a cheltuielilor efectuate în mod real la totalul cantităților exportate, cu sau fără restituire?"

Cu privire la conexarea cauzelor C-113/10, C-147/10 și C-234/10

37 Întrucât cauzele C-113/10, C-147/10 și C-234/10 sunt conexe în ceea ce privește obiectul lor, acestea au fost reunite, prin Ordonanța președintelui Camerei a patra a Curții din 15 aprilie 2011, pentru buna desfășurare a procedurii orale și în vederea pronunțării hotărârii.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la întrebarea adresată în cauza C-113/10, la prima întrebare din cauza C-147/10 și la cele două întrebări din cauza C-234/10

38 Prin intermediul acestor întrebări, care trebuie examinate împreună, instanțele de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă metoda de calcul a pierderii medii pe tona de zahăr pentru angajamentele la export care trebuie realizate pentru anul de comercializare în curs (denumită în continuare „pierderea medie") adoptată de Comisie în cadrul Regulamentului nr. 1193/2009 este conformă cu Regulamentul de bază astfel cum a fost interpretat de Curte în Hotărârea Zuckerfabrik Jülich și alții, citată anterior, și în Ordonanța SAFBA, citată anterior.

39 Potrivit articolului 15 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul de bază, pierderea medie este egală cu diferența dintre valoarea totală a restituirilor și valoarea totală a prelevărilor raportate la tonajul total al angajamentelor la export care trebuie realizate pentru anul de comercializare în curs. Pierderea globală previzibilă se calculează, potrivit articolului 15 alineatul (1) litera (e) din acest regulament, înmulțind excedentul exportabil cu pierderea medie.

40 Este clar că metoda de calcul a pierderii medii utilizată pentru elaborarea Regulamentului nr. 1193/2009 se deosebește în privința a două aspecte de cea utilizată pentru elaborarea Regulamentelor nr. 1762/2003, 1775/2004, 1686/2005 și 164/2007.

41 Pe de o parte, „tonajul total al angajamentelor la export", care constituie, în conformitate cu articolul 15 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul de bază, numitorul raportului care permite calcularea pierderii medii, cuprinde în prezent toate angajamentele la export, inclusiv cele care nu au făcut obiectul unei restituiri la export. Or, această modificare a modului de calcul al pierderii medii este, după cum recunosc de altfel toate părțile interesate care au prezentat observații, conformă cu articolul 15 alineatul (1) litera (d) din regulamentul menționat, astfel cum a fost interpretat de Curte, în special în Hotărârea Zuckerfabrik Jülich și alții, citată anterior.

42 Pe de altă parte, „valoarea totală a restituirilor" pentru zahărul conținut în produsele prelucrate, care constituie, în conformitate cu articolul 15 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul de bază, o parte a numărătorului raportului care permite calcularea pierderii medii, este rezultatul unei operațiuni efectuate în trei timpi. În primul rând, valoarea totală a angajamentelor la export pentru respectiva categorie de zahăr este împărțită la 12, fiecare dintre fracțiunile acestui total fiind atribuită unei luni din cadrul anului de comercializare. În al doilea rând, valoarea astfel obținută este înmulțită pentru fiecare lună cu valoarea restituirii medii care se plătește pentru acest tip de export în cursul acestei luni. În al treilea rând, rezultatele fiecăruia dintre aceste produse lunare sunt adunate pentru a obține valoarea totală a restituirilor pentru întregul an de comercializare.

43 Comisia subliniază că această metodă de calcul a pierderii medii a fost deja utilizată în trecut, în special în cadrul Regulamentului nr. 1837/2002. Or, această metodă ar fi fost aprobată de Curte în Hotărârea Zuckerfabrik Jülich și alții, citată anterior, în care Curtea ar fi declarat că examinarea Regulamentului nr. 1837/2002 nu a pus în evidență existența unor elemente de natură să îi afecteze validitatea.

44 Această argumentație nu poate fi admisă.

45 Astfel, în Hotărârea Zuckerfabrik Jülich și alții, citată anterior, Curtea nu s-a pronunțat cu privire la validitatea Regulamentului nr. 1837/2002 decât în măsura în care era necesar pentru a răspunde la întrebările care îi erau adresate, ținând seama de argumentele care îi fuseseră prezentate. Mai precis, reiese din cuprinsul punctelor 61 și 63 din această hotărâre că Curtea s-a pronunțat asupra metodei folosite de Comisie pentru a calcula tonajul total al angajamentelor la export, iar nu asupra tuturor elementelor din cadrul calculului pierderii medii. Astfel, după cum a arătat avocatul general la punctul 83 din concluzii, Curtea nu a examinat formula utilizată pentru a calcula valoarea totală a restituirilor care a fost preluată în cadrul Regulamentului nr. 1193/2009. Este necesar, prin urmare, să se examineze această problemă nouă pentru a se hotărî cu privire la conformitatea acestui din urmă regulament cu articolul 15 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul de bază.

46 În acest scop, trebuie amintit că Regulamentul de bază urmărește să instituie un sistem de autofinanțare a sarcinilor la desfacerea excedentelor, care constă în a asigura finanțarea integrală a acestor sarcini, în mod echitabil, dar eficient, de către producătorii înșiși (Hotărârea Zuckerfabrik Jülich și alții, citată anterior, punctul 44). În consecință, metoda de calcul adoptată nu trebuie să ducă în practică la stabilirea *a priori* a pierderii globale la un cuantum superior celui al cheltuielilor legate de restituiri în raport cu desfacerea excedentelor de producție comunitară (Hotărârea Zuckerfabrik Jülich și alții, citată anterior, punctul 60).

47 În plus, reiese din articolul 15 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul de bază că pierderea globală este rezultatul obținut prin înmulțirea excedentului exportabil cu pierderea medie. Prin urmare, orice supraevaluare a pierderii medii duce în mod inevitabil la o supraevaluare a pierderii globale.

48 Metoda de calcul utilizată de Comisie pentru a determina valorile cotizațiilor la producție pentru sectorul zahărului, astfel cum sunt stabilite prin Regulamentul nr. 1193/2009, nu se bazează pe luarea în considerare a valorii restituirilor la export plătite pentru a asigura desfacerea cantităților de zahăr conținute în produsele prelucrate care au făcut obiectul unor angajamente la export. Respectiva metodă constă în a atribui tuturor acestor cantități o valoare teoretică de restituire, bazată pe media valorilor stabilite periodic de Comisie, independent de existența efectivă a plății unei eventuale restituiri și de valoarea reală a acesteia.

49 Or, în măsura în care, astfel cum reiese din dosar și, în special, din diferitele documente de lucru ale Comitetului de gestionare a organizării comune a piețelor agricole, o parte substanțială a zahărului conținut în produsele prelucrate este exportată fără ca restituirile care trebuie plătite să fie vreodată achitate, această metodă de calcul are ca rezultat majorarea artificială a valorii totale a restituirilor. Suma reținută de Comisie ca reprezentând valoarea totală a restituirilor nu mai are, în aceste condiții, o legătură directă cu costurile pe care trebuie să le suporte bugetul Uniunii Europene în ceea ce privește desfacerea excedentelor de zahăr.

50 Este important de amintit că valoarea totală a restituirilor constituie o parte a numărătorului raportului care permite calcularea pierderii medii. Totodată, această majorare a numărătorului implică în mod necesar o supraevaluare a pierderii medii și, așadar, a pierderii globale, cu încălcarea articolului 15 alineatul (1) din Regulamentul de bază.

51 Comisia susține de asemenea că este obligată să recurgă la această metodă de calcul pentru a respecta caracterul prospectiv al sistemului instituit prin regulamentul menționat.

52 Acest argument nu poate fi însă primit. Astfel, pentru motivele expuse la punctul 49 din prezenta hotărâre, procedeul care constă în a înmulți valoarea totală lunară a angajamentelor la export cu valoarea restituirii medii care se plătește în cursul lunii în cauză nu poate fi considerat un mijloc de a prevedea valoarea probabilă a restituirilor care vor fi plătite pentru zahărul conținut în produsele prelucrate.

53 Astfel, sistemul instituit de Comisie, în măsura în care duce în practică la stabilirea *a priori* a pierderii globale la un cuantum superior celui al cheltuielilor legate de restituiri, depășește obiectivul urmărit de Regulamentul de bază și în special finanțarea echitabilă a sarcinilor legate de desfacerea excedentelor de producție comunitară, amintit la punctul 46 din prezenta hotărâre.

54 Ținând seama de cele de mai sus, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată în cauza C-113/10, la prima întrebare din cauza C-147/10 și la cele două întrebări din cauza C-234/10 că Regulamentul nr. 1193/2009, în ceea ce privește celelalte dispoziții decât cele cuprinse în articolul 3 din acesta, care au fost deja anulate ca urmare a anulării articolului 2 din Regulamentul nr. 1686/2005 dispuse de Tribunal în Hotărârea Polonia/Comisia, citată anterior, este nevalid.

Cu privire la a doua întrebare din cauza C-147/10

55 Ținând seama de răspunsul dat la întrebarea adresată în cauza C-113/10, la prima întrebare din cauza C-147/10 și la cele două întrebări din cauza C-234/10, nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare adresată în cauza C-147/10.

Cu privire la a treia întrebare din cauza C-147/10

56 Prin intermediul celei de a treia întrebări adresate în cauza C-147/10, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă cursul de schimb aplicabil pentru calcularea despăgubirii datorate pentru plățile excedentare ale cotizațiilor la producție pentru sectorul zahărului trebuie să fie stabilit conform dreptului Uniunii și dacă articolul 6 din Regulamentul nr. 1193/2009 trebuie să fie interpretat în sensul că impune folosirea cursului de schimb aplicabil la momentul la care a fost stabilită inițial valoarea acestor cotizații.

57 În această privință, în ceea ce privește articolul 6 din Regulamentul nr. 1193/2009, care a fost declarat nevalid la punctul 54 din prezenta hotărâre, este necesar în orice caz să se arate că acest articol se limitează să stabilească data la care intră în vigoare regulamentul menționat, precum și datele începând de la care se aplică articolele 1-4 din acesta și, prin urmare, nu se poate considera că respectivul articol stabilește data care trebuie luată în considerare în vederea stabilirii cursului de schimb aplicabil restituirilor plăților excedentare ale cotizațiilor la producție pentru sectorul zahărului aferente anilor de comercializare 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005 și 2005/2006.

58 Pe de altă parte, întrucât respectivele cotizații se colectează, în temeiul articolului 8 alineatul (1) din Deciziile 2000/597 și 2007/436, de statele membre în conformitate cu actele cu putere de lege, cu normele și cu actele administrative naționale, care, după caz, sunt adaptate cerințelor dreptului Uniunii, litigiile referitoare la restituirea sumelor colectate în numele Uniunii sunt de competența instanțelor interne și trebuie să fie soluționate de acestea în conformitate cu dreptul lor național, atât din punct de vedere formal, cât și în ceea ce privește fondul, în măsura în care dreptul Uniunii nu conține alte prevederi în materie (Hotărârea din 21 mai 1976, Roquette frères/Comisia, 26/74, p. 677, punctul 11, și Hotărârea din 12 iunie 1980, Express Dairy Foods, 130/79, Rec., p. 1887, punctul 11).

59 Se constată că nicio dispoziție a dreptului Uniunii nu stabilește norme referitoare la cursul de schimb aplicabil în ceea ce privește calculul restituirilor cotizațiilor colectate în mod nejustificat cu titlu de cotizații la producție pentru sectorul zahărului.

60 Or, în lipsa unor dispoziții de drept al Uniunii în materie, în cazul restituirii unor cotizații colectate în mod nejustificat pe baza unor regulamente ale Uniunii declarate nevalide, revine autorităților naționale și, în special, instanțelor naționale sarcina de a soluționa toate aspectele accesorii legate de această restituire, precum plata unor dobânzi, aplicând normele lor interne referitoare la rata dobânzii și la data de la care trebuie să fie calculate dobânzile (a se vedea în acest sens Hotărârea Express Dairy Foods, citată anterior, punctele 14 și 17).

61 În absența unei reglementări în materie la nivelul Uniunii, sistemul juridic intern al fiecărui stat membru este cel care trebuie să prevadă condițiile în care se impune acordarea acestor dobânzi, în special rata și modul de calcul al dobânzilor (dobânzi simple sau dobânzi compuse). Aceste condiții trebuie să respecte principiile echivalenței și efectivității, ceea ce înseamnă că nu trebuie să fie mai puțin favorabile decât cele referitoare la solicitări similare întemeiate pe dispoziții de drept intern și nici nu trebuie să fie structurate astfel încât să facă practic imposibilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică a Uniunii (Hotărârea din 19 iulie 2012, Littlewoods Retail Ltd and others, C-591/10, punctul 27).

62 Același lucru este valabil în ceea ce privește cursul de schimb aplicabil restituirilor unor plăți excedentare ale unor cotizații la producție pentru sectorul zahărului, care trebuie deci, în principiu, să fie stabilit de ordinea juridică internă a statului membru în cauză.

63 Ținând seama de cele de mai sus, trebuie să se răspundă la a treia întrebare adresată în cauza C-147/10 că, în lipsa unor dispoziții de drept al Uniunii referitoare la acest aspect, dreptul național al statului membru în cauză este cel care trebuie să stabilească cursul de schimb aplicabil pentru calcularea despăgubirii datorate pentru plățile excedentare ale cotizațiilor la producție pentru sectorul zahărului.

Cu privire la a patra întrebare din cauza C-147/10

64 Prin intermediul celei de a patra întrebări adresate în cauza C-147/10, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă dreptul Uniunii se opune acordării unor dobânzi pentru sumele plătite în mod nejustificat cu titlu de cotizații la producție pentru sectorul zahărului stabilite printr-un regulament nevalid, în cazul în care statul membru în cauză nu poate solicita dobânzile corespunzătoare aferente resurselor proprii ale Uniunii și, în cazul unui răspuns negativ, dacă acest drept permite unei instanțe naționale sau unei alte autorități naționale să nu acorde dobânzi bazându-se pe o putere de apreciere care îi este conferită de ordinea juridică internă.

65 Atunci când un stat membru a încasat taxe cu încălcarea normelor dreptului Uniunii, justițiabilii au dreptul la restituirea nu numai a taxei percepute fără temei, ci și a sumelor plătite acestui stat sau reținute de acesta în legătură directă cu taxa respectivă. Aceasta cuprinde și pierderile reprezentate de indisponibilizarea sumelor ca urmare a exigibilității premature a taxei (a se vedea Hotărârea din 8 martie 2001, Metallgesellschaft și alții, C-397/98 și C-410/98, Rec., p. I-1727, punctele 87-89, Hotărârea din 12 decembrie 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, Rec., p. I-11753, punctul 205, precum și Hotărârea Littlewoods Retail și alții, citată anterior, punctul 25).

66 Rezultă din jurisprudența citată anterior că principiul obligării statelor membre să restituie cu dobândă taxele percepute cu încălcarea dreptului Uniunii decurge din acest din urmă drept (a se vedea Hotărârea Littlewoods Retail și alții, citată anterior, punctul 26).

67 Astfel, independent de aspectul dacă statul membru poate solicita dobânzile aferente resurselor proprii ale Uniunii, aspect care nu este necesar să fie soluționat în cadrul prezentei cauze, justițiabilii care au dreptul la rambursarea sumelor plătite în mod nejustificat cu titlu de cotizații la producție pentru sectorul zahărului stabilite printr-un regulament nevalid au de asemenea dreptul la plata dobânzilor aferente acestora.

68 În consecință, nu poate fi admisă exercitarea de către o instanță națională a puterii sale de apreciere pentru a refuza plata dobânzilor aferente sumelor colectate de un stat membru în temeiul unui regulament nevalid pentru motivul că acest stat membru nu ar putea solicita dobânzile corespunzătoare aferente resurselor proprii ale Uniunii.

69 Prin urmare, trebuie să se răspundă la a patra întrebare adresată în cauza C-147/10 că, în temeiul dreptului Uniunii, justițiabilii care au dreptul la rambursarea sumelor plătite în mod nejustificat cu titlu de cotizații la producție pentru sectorul zahărului stabilite printr-un regulament nevalid au de asemenea dreptul la plata dobânzilor aferente acestora. O instanță națională nu poate, în cadrul puterii sale de apreciere, să refuze plata dobânzilor aferente sumelor colectate de un stat membru în temeiul unui regulament nevalid pentru motivul că acest stat membru nu poate solicita dobânzile corespunzătoare aferente resurselor proprii ale Uniunii.

Cu privire la cheltuielile de judecată

70 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

1) **Regulamentul (CE) nr. 1193/2009 al Comisiei din 3 noiembrie 2009 de rectificare a Regulamentelor (CE) nr. 1762/2003, (CE) nr. 1775/2004, (CE) nr. 1686/2005, (CE) nr. 164/2007 și de stabilire, pentru anii de comercializare 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005 și 2005/2006, a valorilor cotizațiilor la producție pentru sectorul zahărului, în ceea ce privește celelalte dispoziții decât cele cuprinse în articolul 3 din acesta, care au fost deja anulate ca urmare a anulării articolului 2 din Regulamentul (CE) nr. 1686/2005 al Comisiei din 14 octombrie 2005 de stabilire, pentru anul de comercializare 2004/2005, a valorilor cotizațiilor la producție pentru sectorul zahărului, precum și a coeficientului cotizației suplimentare în sectorul zahărului, dispusă de Tribunalul Uniunii Europene în Hotărârea din 29 septembrie 2011, Polonia/Comisia (T-4/06), este nevalid.**

2) **În lipsa unor dispoziții de drept al Uniunii referitoare la acest aspect, dreptul național al statului membru în cauză este cel care trebuie să stabilească cursul de schimb aplicabil pentru calcularea despăgubirii datorate pentru plățile excedentare ale cotizațiilor la producție pentru sectorul zahărului.**

3) **În temeiul dreptului Uniunii, justițiabilii care au dreptul la rambursarea sumelor plătite în mod nejustificat cu titlu de cotizații la producție pentru sectorul zahărului stabilite printr-un regulament nevalid au de asemenea dreptul la plata dobânzilor aferente acestora. O instanță națională nu poate, în cadrul puterii sale de apreciere, să refuze plata dobânzilor aferente sumelor colectate de un stat membru în temeiul unui regulament nevalid pentru motivul că acest stat membru nu poate solicita dobânzile corespunzătoare aferente resurselor proprii ale Uniunii Europene.**

Semnături